

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Algemene Rekenkamer
T.a.v. de heer drs. P.J. Duisenberg
Postbus 20015
2500 EA DEN HAAG

**Financieel-Economische
Zaken**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

Datum

Betreft Bestuurlijke reactie OCW op Verantwoordingsonderzoek 2025

Bijlagen

Geachte heer Duisenberg,

Met interesse hebben we kennisgenomen van de uitkomsten van uw Verantwoordingsonderzoek 2025. Hierbij ontvangt u onze reactie.

Opvolgonderzoeken

Wij zijn verheugd te lezen dat de Algemene Rekenkamer (AR) constateert dat wij op de goede weg zijn met de uitwerking van maatregelen naar aanleiding van het onderzoek naar de administratieve lasten voor leraren in het primair onderwijs. We zetten hierbij in op de maatregelen zoals de AR die aangeeft. Daarnaast erkennen we dat verschillende partijen een rol hebben in het verminderen van werkdruk. Een effectieve aanpak op werkdruk stimuleert dat iedere partij zijn rol neemt en houdt. Een nadere uitwerking hiervan wordt medio 2026 naar de Tweede Kamer gestuurd.

Fijn dat de AR positief is over het zicht dat via de monitoring van de Werkagenda mbo wordt verkregen op het presteren van mbo-instellingen. We onderschrijven de aanbeveling van de AR om meer regie te nemen en concreter te maken wat we van instellingen verwachten om gelijke kansen te bevorderen. Zoals eerder aan de Tweede Kamer is toegezegd, wordt rond de zomer van 2026 een brief gestuurd met de visie van OCW op kansengelijkheid in het mbo en de inzet daarop voor de komende periode. De visie zal naast een verduidelijking van kaders ook een concrete definitie en meetbare doelen omvatten.

De AR merkt op dat er goed zicht is op de uitgaven aan de subsidie 'Verbetering basisvaardigheden', maar dat er geen zicht is op de uitgaven per pijler van het Masterplan en de daarin opgenomen maatregelen. Wij informeren de Kamer op dit moment twee keer per jaar integraal via voortgangsrapportages over alle maatregelen uit het Masterplan in de genoemde vijf pijlers. De aansluiting hiervan op de begroting kan beter. Zoals aangegeven in de bestuurlijke reactie op het Verantwoordingsonderzoek 2024 hebben we in de begroting van 2026 de relatie tussen beleidsprioriteiten, doelen, beleid (en maatregelen), indicatoren en middelen al inzichtelijk gemaakt.

Beleidsresultaten

Onze referentie

De AR heeft ook gekeken naar de doelen van het Masterplan en in hoeverre het tussendoel behaald is. In het kader van het Masterplan zijn in 2023 concrete en, zoals destijds aangegeven, zeer ambitieuze doelen geformuleerd voor de leerprestaties van leerlingen op het gebied van taal en rekenen-wiskunde. De AR constateert dat het eerste tussendoel van het Masterplan niet is behaald. Dat er na een betrekkelijk korte periode nog geen meetbaar effect is op de leerprestaties van leerlingen, betekent niet dat er geen effect is of zal zijn. Het CPB concludeert zelf ook dat het te vroeg is om significante effecten op leerprestaties te mogen verwachten. In het najaar ontvangt de Kamer het vervolgonderzoek door het CPB en wordt eveneens gerapporteerd over het tweede tussendoel van het Masterplan. We gaan onverminderd door met de aanpak gericht op de verbetering van basisvaardigheden. Wel wordt de tijdelijke subsidie voor verbetering van de basisvaardigheden vanaf 2027 omgezet in structurele bekostiging, zodat scholen ook op de lange termijn weten waar zij aan toe zijn. Vanaf 2028 worden de middelen verstrekt in de vorm van gerichte bekostiging om meer grip te hebben op de doeltreffende en doelmatige inzet van deze middelen. Met additionele inzet vanuit het Coalitieakkoord streven we naar een duurzame verbetering van de leerprestaties. In algemene zin constateren we dat het Masterplan basisvaardigheden zich ten opzichte van veel ander Rijksbeleid onderscheidt door de concrete doelen en intensieve monitoring op zowel de implementatie van de maatregelen als de kwalitatieve en kwantitatieve opbrengsten daarvan. In eerdere communicatie heeft de AR daar ook haar waardering voor uitgesproken. Uiteraard is verbetering nog altijd mogelijk. Wel is het belangrijk om te bewaken of extra onderzoek en bevraging van scholen niet leidt tot een te grote belasting voor de sector.

De AR is positief over de website ocwincijfers.nl, maar is van mening dat de begroting en het jaarverslag de samenhang tussen doelen, maatregelen, middelen en indicatoren zelfstandig moeten geven, met ocwincijfers.nl als verdieping in plaats van als afzonderlijke informatiebron. In het jaarverslag 2025 zijn stappen gezet in het inzichtelijker maken van die samenhang. Omwille van de behapbaarheid van het jaarverslag blijven we verdiepende informatie daarover ontsluiten via ocwincijfers.nl. De informatie in het jaarverslag komt voort uit deze samenhang en is daarmee zelfstandig bevattelijk.

Financiën

U heeft bij de controle van de verplichtingen, samenvattende verantwoordingsstaat agentschappen en afgerekende voorschotten geconstateerd dat de fouten en onzekerheden de tolerantiegrens overschrijden. Wij herkennen deze overschrijdingen op de voorgeschreven rapporteringstoleranties en hebben hierover gerapporteerd in de bedrijfsvoeringsparagraaf van het departementaal jaarverslag. Zoals u ook aangeeft geldt voor zowel de overschrijdingen op de verplichtingen van het niet-beleidsartikel 95 Apparaat Kerndepartement als de overschrijdingen van de agentschappen dat deze worden veroorzaakt door geïmporteerde fouten bij onrechtmatige inhuur onder overbruggingsovereenkomsten door het aflopen van afgesloten rijksbrede raamcontracten voor de inhuur van externen. OCW is niet de categoriemanager van deze contracten, maar zal de ministeries die dat wel zijn verzoeken om op korte termijn goede nieuwe contracten aan te besteden. De overschrijding op de afgerekende voorschotten wordt veroorzaakt door het in 2025 zo veel mogelijk afboeken van oude voorschotten. Hierdoor zijn er onzekerheden in de

rechtmatigheid van de subsidie vaststellingen geconstateerd van € 1,7 miljoen. Geëxtrapoleerd naar de volledige populatie leidt dit tot het overschrijden van de grens. Wij zetten de ingeslagen weg voort om het beheer op de (oude en verstreken) openstaande voorschotten gedurende het jaar actief te volgen en waar mogelijk zo spoedig mogelijk af te rekenen.

Onze referentie

Bedrijfsvoering

Fijn om te lezen dat de AR positief is over de voortgang die is geboekt op de eerder geconstateerde onvolkomenheden. We gaan voortvarend door op de ingeslagen weg om de resterende verbeterpunten op het gebied van beleid op misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) ten aanzien van bekostiging en subsidies aan te pakken.

We delen de opvatting van de AR dat het doen van een uitvoeringstoets een belangrijk onderdeel is van het wetgevingsproces. We zijn blij met het oordeel van de AR dat OCW het proces voor uitvoeringstoetsen op hoofdlijnen goed heeft ingericht. De aanbevelingen met betrekking tot uitvoeringstoetsen van de Inspectie van het Onderwijs nemen wij ter harte. Bij de inspectie zijn we bezig met een grondige verbetering om de kwaliteit van de uitvoeringstoetsen te versterken. We zien ons gesteund door de aanbevelingen uit het rapport om de ingeslagen weg voort te zetten. Dat doet de inspectie in overleg met het bestuursdepartement en DUO door processen te stroomlijnen. Dit is onder meer nodig om voldoende tijd te krijgen om heldere uitspraken te kunnen doen over de handhaafbaarheid, de uitvoerbaarheid, de personele consequenties en het eigenstandig publiceren hierover.

Ook de aanbevelingen met betrekking tot uitvoeringstoetsen van DUO nemen we serieus. We voeren op dit vlak verbeteringen door, ook om bijvoorbeeld op het onderdeel personele effecten meer duidelijkheid te geven. De betrokken onderdelen van OCW gaan actief aan de slag, in lijn met de brief die de minister van Justitie op 27 januari 2025 zond, in reactie op de oproep van de Eerste Kamer, om de uitvoeringstoetsen te verbeteren. Het programma Werk aan Uitvoering, waar het bestuursdepartement, DUO en de inspectie bij betrokken zijn, is bezig uitvoeringstoetsen te verbeteren. De kansen die er zijn op het gebied van eenduidig taalgebruik, heldere conclusies en betere afstemming in het proces gaan we benutten. Daarnaast gaan we de openbaarmaking van uitvoeringstoetsen verbeteren.

Met deze verbeteringen worden de uitvoeringstoetsen bij OCW niet alleen transparanter in de samenwerking tussen beleid en uitvoering, maar geven we ook een scherper beeld van uitvoeringseffecten van beleidskeuzes richting beide Kamers en de Raad van State.

De AR heeft geconcludeerd dat OCW beperkt zicht heeft op de effectiviteit van de procedure van de toelaatbaarheidsverklaring. We nemen de aanbeveling over om in overleg met de inspectie en DUO gezamenlijk te onderzoeken hoe het toezicht en de controle beter in te regelen is. Daarnaast zijn we voornemens om met een wetwijziging de onzekerheid over de controle op de bekostigingscategorie van de toelaatbaarheidsverklaring weg te nemen. Met de wetwijziging worden de toelaatbaarheidsverklaringen bij DUO geregistreerd door de samenwerkingsverbanden passend onderwijs (i.p.v. door de scholen). De school

'verzilvert' de toelaatbaarheidsverklaring vervolgens met de inschrijving van een leerling op school. Bij beide zaken betrekken we de AR.

Onze referentie

Met vriendelijke groet,
de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Rianne Letschert

de staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie,

Judith Zs.C.M. Tielen